

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Eadem Dom. Lect. 30. tripart. Ecce quidam de Scribis dixerunt intra se, hic blasphematur, &c. 1. pars declarat, quomodo Christus non blasphematur remittendo peccata, &c. 2. quomodo idem Christus se Deum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Igitur hic impotens, quam mulier illa sanguinis fluxum patiens, peccatores graves reprobatur, qui tamen ad filiationem & gratiam Dei recipiunt, & sanitatem perfectam consequuntur, si cum fervore & fiducia conversi ad pedes Domini consistant. Unde uni dicitur, *Confide fili*, alteri autem, *Confide filia*.

Paralyticus non est dubium, potestque hic latus ex varia conformitate & similitudine declarari.

1. Paralyticus reddit totum hominem invalidum, languidum, inutilem: licet habeat pedes, non tamen serviunt ei ad ambulandum; licet habeat manus, non tamen serviunt ei ad operandum, nescitque nisi in lecto jacere, membrorum usu destitutus. Similiter peccatum reddit hominem languidum & remissum, ad omneque opus bonum inuicem, ita, ut non habeat pedes ad ambulandum aut progrediendum in via virtutis, nec manus aptas ad opera salutis; nescit nisi cum corpore jacere, nescit orare, nescit aliis pietatis operibus incumbere, nescit coram Deo stare. Sic de peccatoribus spiritus aedia correptis, quasi de idolis quibusdam inutilibus verum est illud Psalmista: *Manus habent & non palpabunt, pedes habent & non ambulant: Aures habent & non audiunt, os habent & non loquuntur.*

2. Paralyticus non solum sensus vitiae, sed etiam omnes hominis vires ita atterit, ut homo reddatur velut inflexibilis, insensibilis, stupidus. Similiter contingit in anima per peccatum, virtutes enim omnes ad nihilum deducit, ita ut homo sit velut insensibilis & mortuus, non solum quia divina non sentit, nec ad illa afficitur, sed etiam quia nec suam sentit miseriam, nec suos sentit aut agnoscat defectus. Intellectum habet obscurum, voluntatem languidam & aridam, memoriam plenam confusentibus sese variis cogitationibus. Hoc experientia quotidiana satis docet.

3. Maxime simile est paralyticus peccatum pravae consuetudinis. Sicut enim paralyticus continuo detinetur hominem in lecto cum foetalis exhalationibus, nec se ex illo movere potest. Ita qui peccato pravae consuetudinis detinetur, sordide jacet; & ita jacet, ut nec ad monitionibus hominum, nec minis Dei, nec puncturis conscientiae moveatur: quasi immobilis foret & insensibilis, nihil ascendit ad cor ejus, nihil mentem tangit.

4. Sicut paralyticus oritur ex defectu caloris naturalis, eo quod calor vel sanguis naturalis in frigus versus vitales venarum meatus intercludit. Similiter per peccatum calor amoris divini vertitur in torporem & frigus iniquitatis, & spiritus vitalis, fluxus scilicet gratiae divinae intercluditur. Sic se paralyticum agnoscebat David post peccatum inelamans: *Miserere mei quoniam infirmus sum, sana me Domine quoniam conturbata sunt omnia ossa mea.*

Omnis ergo qui paralytico languore afficitur

in anima, cito resurget ad medicum: illi se medico committat, qui sanare potest, novit, & vult. Talis est medicus Christus Dominus. Ipse enim potest, quia est Virtus Dei: novit sanare, quia Sapientia est: vult autem, quia ipse est misericors & miserator, qui languores nostros tulit, & de sanguine suo medelam confecit. Quod si non potest accedere ad hunc medicum praeter turba desideriorum & affectuum terrenorum, quam immittit Caro, Mundus, Daemon, roget offerri ab aliis scilicet precationes & merita Sacerdotum, vel Sanctoium illorum enim preces non despicit Dominus à charitate procedentes.

DOMINICA XVIII. POST PENTECOST.

Ecce quidam de Scribis dixerunt intra se, hic blasphemus: Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Matth. 9. Luc. 9.

Blasphemia grave peccatum est, cum quis in Deo falsa loquitur & indigna, ei attribuens quod non convenit, aut negans quod ei competit. Talis blasphemia est, Deum autorem peccati facere, aut injustum eum pronunciare, vel negare misericordem, omniscium, omnipotentem. Similiter grave peccatum est blasphemia erga Sanctos, eis denegando quod per divinam gratiam est concessum, aut indigna de ipsis loquendo, & attribuendo quae non conveniunt. Quae ad hoc peccatum proclives sunt, membra sunt Apocalyplice illius bestiae, *Cui datum est os quod apernis in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & eos qui habitant in caelo.* Dolendum sane inter quosdam Christianos horribiles crebro reperiri blasphemias, quas & ipsi Ethnici & infideles horrent. Quid enim non audent milites, satanica consuetudine in Deum & Sanctos impias voces minima occasione jactantes? Quid non vitiosi & ebriosi homines in tabernis? Quid non rixosi in aleis, vel aliis fortunae ludis? Quid non iracundi & impatientes circa famulos & familiam etiam in privatis suis domibus? Hic centum omnibus impellente iracundia rot ferè excidunt juramenta quod verba, tot pejerationes, execrationes, blasphemias, quot voces & sententiae. Imitantur loquelam horridam inferni, idioma tartari, spumam Cerberi, in Deum & homines latrantes cum horrore audientium. Unde de similibus loquens sapiens dicebat: *Loquela multum jurans horripilationem capiti statuet, & irreverentia ipsius obturatio aurium.* Quasi dicat: Quorundam loquela adeo est cum irreverentia & impudentia conjuncta, ut audientibus capilli erigantur, & conentur obturare aures, ne tam infanis sermonibus & pejerationibus feriantur, vel contaminentur. Quam grave peccatum sit blasphemia, quaeque possit meretur, diximus in Horto Pastorum

Luc. 9. Tripax

PARA Christi peccata remissionem non blasphemias, sed si Deo esse ostendit.

Apo. 16.

Ecc. 29.

Zazz z

Tract.

Tract. 7. Lect. 7. Vide ibi dicta, quae huc referri possunt oportuna.

**Hereticorum pro-
rium pro-
rium vi-
tium bla-
phemia.**

Apo. 17.

Hereticorum porro proprium quasi vitium est blasphemia in Deum & Sanctos. Hi enim in co-
rum ponunt os suum, Deum peccati auctorem faci-
entes. Christum deservisse in Cruce asserentes,
Virginem Deiparam aliis mulieribus coequan-
tes. Sanctis honorem debitum denegantes. De
heresi ergo maxime verum est illud Apocalypsis
auctora citatum: *Datum est ei os quod aperuit in bla-
phemia ad Deum, blasphemare nomen eius, & taber-
naculum eius, & eos qui habitant in caelo.* Miris nam-
que calumniis afficiunt Coelites & Tabernaculum
Dei, hoc est Ecclesiam eius, atque etiam Taberna-
culum divinitatis, hoc est sanctam Eucha-
ristiam, in qua Deus habitat cum hominibus. Negant
veritatem, quam Deus Veritatis ore proprio
asseruit. Negant etiam potestatem remittendi pec-
cata, quam Ecclesiae Deus dedit in Sacerdotibus
pro foro penitentiali, ubi eius vices gerunt, &
auctoritatem exercent: *Quorum remissionis pec-
cata, remittuntur eis.*

**Clavis
aut pote-
stas remis-
sionis pec-
cata est
simplex.**

**Clavis
auctorita-
tis princi-
palis.**

Job. 34.

Non ab similes dicitur sunt his Pharisaeis Chris-
tum blasphemiae arguentibus, eo quod dicit:
Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. At Phari-
saei potius blasphemiae arguendi veniebant denegantes
Christo quod ei ex divinitate non veniebat.
Sic & blasphemii sunt haeretici, denegantes Sa-
cerdotibus, Vicariis Christi, quod eis ex eius
commisione concessum est. Ipsi enim commissae
sunt claves Regni caelorum, ut peccata removeant
quae impediunt ingressum in illud regnum. Pro-
cujus rei explicatione adverte triplicem posse di-
stingui clavem regni: sive triplicem potestatem
peccata remittendi.

Prima est *Clavis auctoritatis principalis*, haec est
potestas, qua quis principaliter & propria virtute
peccata remittit. Illa vero soli Deo competit,
quia solus Dei est qui peccato offenditur, ex sua
suprema auctoritate illud remittere, vel ulcisci.
Ad illum solum spectat infundere animae donum
gratiae sanctificantis, quo peccata eluuntur. *Quis
potest facere mundum de immundo conceptum semine,
nonne tu qui solus es? Gratia est quaedam participatio
divinae naturae secundum suam infinitatem,
sive ut est pelagus infinitarum perfectionum; &
ita solus Dei est ad talem participationem, ta-
leque consortium divinae naturae hominem ele-
vare, cum ad id infinita virtus requiratur. Solus
ergo puritatis auctor purificare potest corda nos-
tra à macula in serore caliginoso peccati. Solus
potest cordi illabi, illudque quasi templum suum
inhabitare. Ita etiam solus potest sanctificare.
Solus potest imaginem celestem & divinam nobis
imprimere; solus potest illam deuropatam re-
formare. Solus potest nos à reatu liberare, qui
solus potest in gehennam mittere, habens claves
mortis & vitae.*

Secunda clavis potest dici *Clavis excellentiae*,

& haec Christo homini competit. Ipse enim tan-
quam Mediator & Redemptor promeruit nobis
gratiam, peccati remissionem regni caelestis aper-
tionem. Satisfaciendo pro peccatis nostris. Sic
illi specialiter attribuitur hic titulus, *Quis tollit
peccata mundi.* Unde circa remissionem peccati &
gratiam sanctificantem tenet primum in genere
causae moralis & meritoriae: ideoque attribuitur
ei *Clavis & Potestas*, excellentiae, quia soli illi,
nec alteri creaturae convenit per propria me-
rita, propriumque sanguinem peccata tollere,
caelumque aperire. Neque potestas remittendi
peccata in ipso alligata est Sacramentis, sicut in
ministris aliis, ideoque *Potestas excellentiae* me-
rito nominatur.

Haec non attendentes Pharisaei (quod scilicet
Deus sit, & Homo-Deus, quem Pater misit Pro-
phetatorem in sanguine suo) audientes illud ex ore
eius, *Remittuntur tibi peccata tua*, intra se temere
indicant, & arguunt eum blasphemiae. Inaudium
scilicet erat hominem homini peccata remittere,
& potestas illa omnibus retro saeculis ignota
fuerat. Noverant Pharisaei dictum fuisse à Domino
per Prophetam: *Ego sum, ego sum qui delos in-
quitates tuas propter me.* Noverant Sacerdotibus
suis collatam potestatem offerendi sacrificia, de-
precandi pro populo, benedicendi & consecranda
vasa templi decimas & primitias accipiendi ad
contritionem & confessionem publicam pro certis
peccatis & expiationibus plebem inducendi
sed sciebant ipsos non accepisse potestatem pec-
cata dimittendi; ideo dicunt intra se: *Quis potest
peccata dimittere, nisi solus Deus?* Et verum qui-
dem dicunt, inquit Vener. Beda. *Quia nemo di-
mittere peccata nisi Deus potest, qui per eos quoque di-
mittere, quibus dimittendi tribuit potestatem, & ideo
Christus verè Deus esse probatur, quia dimittit pecca-
ta quasi Deus potest.* In eundem sensum loquuntur
alii Sancti Patres, blasphemiam quam Christo
Pharisaei impingunt, in ipsosmet retorquentes.
& propria ipsorum confessione convincentes
Christum esse Deum. Audi S. Chrysostr. O Phari-
saeus, qui sciendo nescis, confitendo negas, cum testaris
impugnas, cur tibi Deus non est, quia ea quae solus Deus
sunt, operatur? Audi quoque S. Ambrosii. Dei filius ab
operibus suis accipit testimonium: nam validum est
ad fidem quod confitetur in vultu, & per nescis ad cul-
pam quod negant, qui suis assertionibus convincuntur.
Magna ergo pars fida est confiteri solus Dei esse donare
peccata, & non credere Deo peccata donanti. Cum
itaque Christus, non solum peccata remittat, sed
etiam miraculo probet se illam potestatem habere
se ipso auctoritative & principaliter: ut homo
habet illam communicatam à Divinitate, cuius
humanitas est velut instrumentum conjunctum
ad gratiam conferendam. Excellentes autem &
inde

*Clavis
excellentiae*

Job. 43.

Apostolus

Clavis

inde

independenter à Sacramento est ei communicata illa potestas gratiam conferendi & peccata remittendi: idco longè aliter eam habet quam alii ministri, quandoquidem etiam eam sanguine suo promeruit, ut jam dictum est.

Clavis ministerii

Tertia clavis dicitur *Clavis ministerii*. Hanc habent Sacerdotes Dei, & Ecclesie ministri, illaque utuntur in Sacramento penitentiae, ubi vices agunt Christi, & virtute passionis eius peccata remittunt, gratiam conferunt, impedimentum regni caelorum auferunt, dantes jus ad illud ingrediendum. Haec autem omnia fieri dicimus virtute Agni & sanguinis eius, qui propterea in scripturis factis nominatur variis titulis honorificis. Dicitur *Sanguis redemptionis*, quia illius fuit pretium. *Sanguis purificationis*, quia facti sumus prope in sanguine ipsius, qui longè à Deo eramus. *Sanguis ablutionis*, quia emundat nos ab omni peccato. *Sanguis aspersiois & sanctificationis*, quia aspergimur illo per fidem in sanctificationem. *Sanguis refectionis*, quia coelum ejusque velum referat, & nonnisi per illum ad gloriam est aditus. Audi figuram ubi praescribitur ritus vituli immolati, dicitur: *Inferat Sacerdos qui unctus est de sanguine ejus in tabernaculum testimonii, vitulo digito aspergens septies contra velum.* Quem locum de Christo facti explicat Petrus Abbas Cellensis. Ecce agnus agniculus, en vitulus faginat 1 & s u s jugulatur & occiditur. Tinge igitur digitum, & asperge septies contra velum, ut sit tibi clavis refectionis coeli sanguis passionis Domini. Non obtinuerunt valvas suas caeli cum viderint sanguinem ad se levari de visceribus Domini Salvatoris. Angelicæ virtutes festinant referare clausa, in occursum cruoris Dei adorantes. Haec Abbas Cellensis, conformiter ei quod dixerat Apostolus: *Habentes fiduciam in introitu Sanctorum in sanguine Christi, quam initiavit nobis viam novam & viventem per velamen, id est carnem suam.* Habent ergo sibi commissum Sacerdotes hunc vicium immolantem pro totius mundi peccatis sacrificium sanguinem, illum reconditum in Sacramento tamquam visis divinis administrant: ille servit eis ut clavis refectionis ad aperendum regnum caelorum. Maxime autem illum Christi auctoritate applicat in Sacramento penitentiae, ubi cum Domino uniceque dicere possunt: *Confide fili, remittuntur tibi peccata tua.* Nec ipsi figur blasphemii sunt, dum hoc pronunciant ex potestate ministerii; sicut nec Christus dum id dicit tamquam homo ex potestate excellentiae; aut tamquam Deus ex potestate principalis. Sed blasphemii sunt heretici hoc eis denegantes tamquam ministris Christi; blasphemii sunt & Pharisaei cum id Christo denegant non agnoscentes eum tamquam Deum, quandoquidem etiam hac semissione potestativè peccata se Deum esse comprobant.

Levit. 4

Levit. 13. de Panibus.

Hebr. 10.

Vlterius Christus Dominus se Deum probat detegendo secretas cordis eorum cogitationes? *Et quid cogitatis malum in cordibus vestris?* Hoc scilicet proprium est Deo. Propterea dicit: *Procurum est cor hominis & inscrutabile, quis cognoscat illud?* Ego Dominus scrutans cor. Item *Va qui profundum est visus corde, ut à Domino abscondatis consilium, quorum sunt in tenebris opera, & dicunt: Quis videt nos? Quasi solum contra figulum cogites & dicat: Non fecisti me; licet enim dicere Deus non videt me, idem est ac dicere; Non fecit me; quia Deus quae fecit, conservat, dirigit, nec sine eo esse possunt, nec agere, ergo perfectè novit quaecumque in eis sunt. Infernus & perditio coram Domino (inquit Sapiens) quanto magis corda filiorum hominum?* Infernum & perditionem vocat penas peccantibus preparatas. Quasi diceret: Adeo abest ut Deum lateas quando occultè peccas, quin potius jam ipse decernit penas tuo sceleris, infernum tibi praeparat & perditionem. Scitit ergo ille qui ut volupati fornicariae sine ullo metu indulgeret, secum sic diserebat: *Quis me videt? Tenebra circumdant, parietes cooperiunt me, & nemo circumspicit me: quem vereor? Delictorum meorum non meminerit Altissimus.* Unde sequitur increpatio ipsius ibidem. *Et non intellexit quantum oculi illius multo lucidiores sunt super solem, circumspiciens omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda intuetur in absconditis partibus. Domino enim Deo antequàm crearentur agnita sunt omnia, sic & post perfectum respicit omnia.* O stultum & ignorantem, & caecum & excoecatum, qui ut liberiori vitii se tradat, Deum vult quodammodo secum facere caecum & ignorantem! Numquid qui finxit oculos non considerat, aut oculis caret qui aliis indit oculos? Sapientius antiqui pingebant Deum tribus oculis praeditum, ut significarent oculos ejus penetrare Caelum, Mare, Infernum. Et quid sibi vult aliud Propheta, dum dicit se vidisse *Virgam oculatam*, vel ut alia lectio habet, *Virgam oculatam?* Vult indicare, quod Deus per oculos suos perspiciat summum & pervigilem penetret omnia, & pervideat mox scelera nostra, ubi vel corde tenus concepit sunt ut illa plestat & vindicet. Propterea etiam Aegyptii ut Dei omniscientiam indicarent, pingebant *septrum cum oculo*. Per septrum, significabant potestatem regiam & Dei dominium universale: per Oculum, ejus scientiam & providentiam omnia pervadentem, designabant.

Pars II. Degeudo cogitationes hominum Christi Deum se ostendit. Lev. 17. Job. 29.

Prov. 5.

Eccl. 32.

Lev. 10. 2.

Haec itaque frantum non solum sceleribus apertis, sed etiam cogitationibus pravis debet injicere, quandoquidem in oculis iudicis & V. m. cis omnia nostra peraguntur, qui multo plus lucidiores sunt super Solem, circumspicientes omnes vias hominum. Hoc non satis consideraverat Rex David adulterium committens, & postmodum illud multiplici astu & cautela celare nitens. Revocat Uriam viram Bersabee de castris, Zzzz. 3. ci. 33

eum inebriat ut in domum suam exhilaratus redeat, ut uxorem cognoscit, forisbit ad loab per ipsiusmet manus Anie, ut loco fortissimo & periculosissimo contra hostes confutatur, sicque delinquatur à commilitonibus, & manu hostium interceptus tantem occumbat. Sed non profuerunt hi omnes doli, nec omnia eius consilia & cogitationes probro: deprehensus est in astutia sua ab oculo Dei vindice. Ideo dicitur ei postmodum: *Ecce ego suscitabo super te malum de domo tua: Ego tollam uxores tuas in oculis tuis, & dabo proximo tuo, & dormiet cum uxore tua in oculis Solis huius. Tu fecisti in abscondito, ego autem faciam in conspectu omnis Israel, & in conspectu Solis. Ut igitur ad bonum extimulemur, & à malo omni reocemur, frequenter illius iudicis presentia oculis nostris oblectetur, quam non secludunt locorum abdita, aut parietum septa, cui pervium est omne solidum, & apertum omne secretum, cui obscura clarent, muta respondent, silentium consetetur, sine voce mens loquitur; qui continuo nobis illud repetit vel inrependo vel pramonendo: *Ue quis cogitatis mala in cordibus vestris? Quia quidem monitoria increpatio dirigi censetur ad omnis generis peccatores, qui dum illicita appetunt, varis cogitationum tumulibus in corde agitantur.**

Aug. 20.

Agitur etiam cogitatio in cordibus suis.

Luxuriosi.

Lib. 22. de Civitate cap. 12.

Job. 31.

ritus sanctus, ubi partem non habet. Audite denique ipsum Dominum per Prophetam Laviam à malitia eorum à Jerusalem, ut salva fiat. *Vos quoque morabuntur in se cogitationes noxia? Morabuntur, inquit scilicet re advente, nec illas respuente; non enim in potestate est hominis ut non veniant, sed in ejus est potestate illas repellere, vel reducere. Non est in potestate nostra eas non sentire, sed est in potestate nostra eis non consentire. Quod si fiat, jam non peccata erunt cogitationes illas, etiam si frequenter redeant, sed potius materia meriti, & augmentum coronæ.*

Hoc ipsum est quod olim docuit Dominus S. Brigittam, ut refert Blosius Monialis cap. 4. Dixit enim ei quadam vice Dominus: *Cur incharis & sollicita sis? Respondit Brigitta, Quia diverso cogitationibus pravis affiger, quas removere nequeo, & terar judicis sui me punit. Cui quidem querimonie pro consolatione respondit Dominus: O filia, hæc est vox iustitia, sicut prius de Labario vanitatibus mundi contra voluntatem meam, ita modo molesta sine vana & per vos cogitationes contra voluntatem tuam. Postmodum his eam verbis allocutus & consolatus est afflicta animæ pius Consolator Christus. O filia, time iudicium meum moderata, & cum discretionem, firmiter semper confidens in me Deo certissime cum sciro abbas malis cogitationibus quibus mens relinquitur esse purgationem animæ atque coronam. Si prohibere non potes, ser patienter, & voluntatis renitere, & quamvis ipsi non consentias, time ne inde superbas & cadas. Nam quæcumque fiat, solus Dei virtute fiat.*

Dicamus secundo. O vindicativi, iracundi, impatientes: *Ue quis mala cogitatis in cordibus vestris? Viqueque morabuntur in vobis cogitationes noxia? Quenam enim cogitationes vos agitant, & à vobis agitantur, nisi amarae & turbide, dum inquieti animo varias excogitatis vias vindicæ, dum cor vestrum exeditis & fodicatis spinosis imaginationibus? Dicunt Naturales Philosophi Rubrum sine femine nasci: suis verò spinis se ipsum ita implicat, ut qui se ingesserit, non recedat nisi cruentatus. Sic ira frequenter sine femine nascitur, hoc est, sine causa iustissime oritur; multasque spinas & amaritudines producit ex se ipsa, quibus ita animus implicatur ut non valeat se explicare. Cur Aman in Mardocheum ita commoveatur? An non sine femine ira ista? Quam parvipendendum erat quod inter tot milia iste ei non flecteret? Sed hoc eum tot spinis implicavit, ut die nocteque non quiesceret, mente hoc semper agitans, & cor suum quod immo excedens: ac sicut ignis in spinis exardescit, sic ira exardescit in corde ejus spinoso; & tandem excivavit incendium, quo & ipse metus interit. Similiter in Cain ita oritur sine femine, & ita eum spinis suis implicavit, ut non quiesceret, donec fratrem sanguine manus tædians requiem reperire autumat. Dum ergo cogitatione turbidus hoc mente*

mente semper agitat, ignem alit in spinis, & dum conceptum cogitatione odium exequitur, non quietem, sed continuum invenit sine quiete tremorem, O Cain, cur mala cogitas in corde tuo? Vique quo morantur in te cogitationes noxiae? Si illas mox compressisses, aut repulisses, haud inflicitatem tantum incurrisses. Hoc ipsum verum est de quibuslibet invidis, iracundis, vindicativis, qui mire conturbantur, quia primis motibus, primisque cogitationibus noxiis mox non occurrant & relactantur. Audi S. Gregorium in Iob. Qui ira Domino sestravit, quid in corde nisi iurgia, etiam qua desunt, peragit? Elic absentibus contradicit, intra semetipsum contumelias profert, & etiam si nullus adfit, rixat in corde componit. His igitur merito dicimus: Vi quid cogitas mala in cordibus vestris? Scintillas excutite ignis infernalis, ne animum mox adurat, & in perniciem vestram exardescat, qui facile extingui potest in suis initiis. Caput contere serpentes, qui cordi vestro vult illabi suggerens noxia & pessima, ut veneno suo vos inficiat, & tandem interficiat.

Lib. 4. cap. 33.

9. Avari & invidi. Tit. 6.

Lib. 10. Moral.

Mich. 3.

Psal. 73.

Dicamus tertio: O avari & invidi; Vi quid mala cogitas in cordibus vestris? Vique quo morantur in vobis cogitationes noxiae? Verè de vobis dicit Apostolus: Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & desideria multa nociva qua mergunt hominem in interitum. Haec desideria nociva qua de non suggerit, sunt, non solum propria avarè servare, sed etiam aliena appetere, fraude querere, mendaciis agere, lites intentare, & similia qua animum inturbant, & in interitum mergunt. Vnde S. Gregorius. Si ad terrena concupiscenda cor inhiat, tranquillam nullatenus esse potest. Quia nec non habita concupiscit ut habeat, aut adepta metuit ne amittat: & dum in adversis sperat prospera, in prosperis formidat adversa, hinc illud quasi fluctibus volutus cogitationum. Non infrequenter autem contingit, quod subdola cupiditas fraudulenter suggerat modos, per quos nonnulli qui videntur iusto titulo velle acquirere, voto desiderioque suoperperata potiuntur. Propterea quibusdam minatur Dominus per Prophetam: Ve qui cogitatis iniquitate, & opprimini malum in cubilibus vestris. in luce matutina faciunt illud. Et concupiscunt agros, & violenter tulerunt, quasi dicat: Maledictio super vos, qui noctu cum quiete dum foret, aut etiam ad Deum manus levare deberetis, & in cubilibus vestris compungi, fraudibus cogitandis tempus impenditis, taminatis modos quibus concupiscentiam vestram expleatis Agros ac bona proximi concupiscitis, & parum vobis est qua via illa acquiratis, fraudem quam prava concupiscentia etiam noctu inquiete suggestit, matutino tempore ad effectum deducitis. Felicitas vestra cogitatio nocturna confiteretur Domino, ut manè reliqua cogitationis diem seculum agerent Domino, sicut monet Rex & Propheta. Dicamus denique: O superbi & ambitioni: 77

quid mala cogitatis in cordibus vestris? Vique quo morantur in vobis cogitationes noxiae? O quot cogitationum fumos turbidos, tumidosque in vobis parit superbia, & vanus excellentiae appetitus! Modo praesumptio & arrogantia inflat, modo aliorum exaltatio urit & cruciat. Audite S. Greg. vestram inquietudinem intrer turbulenta cogitationes descendentem: Qui tyrannidi superbia se subijcit, cor miserum dum contra homines erigit, vicio subternit. Honorum sublimitatem insulas appetit, exaltari successibus exquiri; totumque quod esse desiderat, sibi apud semetipsum in cogitationibus deponit. iam quasi tribunali praesidet, iam sibi parere obsequia subditorum videt, iam caeteris eminet, iam alius mala irrogat, alius qua irrogaverim, recompenfat. Iam alia conculeat, alia sublevari; iam de conculeatis satisfacit odii, iam de sublevaris recipit favores. Qui ista phantasma cordi imprimis, nonne interius natam ex desideris turbam portat, qua cum comprimis? Haec ex S. Gregorio in moralibus, qua vera esse satis docet experientia quotidiana.

Superbi & invidi.

Lib. 4. Moral. c. 33.

Pars III. Quomodo Christus Deum se ostendat auctoritate sua sanando paralyticum.

Tandem Christus Dominus se & Deum esse, & potestatem peccata remittendi sibi ineffe probat pervisibile miraculum, propria scilicet auctoritate & imperio absque alicujus nominis invocatione paralyticum sanando, cui antea peccata remiserat. Quia enim peccatorum remissio paralytico concessa invisibilis erat, potestatem & affectum invisibilem per miraculum, quod manifestè cernitur, voluit probare inestimabilem. S. Hieronymus, hac de re sic loquitur: Virum paralyticum sine peccata dimissa, solum noverat qui dimittentem, illud autem, surge & ambula, tam velle qui confurgebat, quam qui surgentem videbatur, approbare, poterant. Etsi igitur carnale signum, ut probatum spirituale. Eripitur itaque Phariseis occasio cogitandi aut dicendi: Ecce hic ut evadat ne curet corpus quod est in manifesto, praeterit quod cures animam qua est in occulto. Omnino enim si posset sanare corpus, non confingeret ad id quod ignoramus. Ita loquitur Theophylactus. Quocirca Salvator ostendens se utrumque posse ait: Quid facilius dicere, Dimittuntur tibi peccata, an dicere, Surge & ambula? Vtrumque vult significare esse ejusdem potestatis, immò ab hominibus alterum judicari difficilius, quia falsi potest argui & impotentiae qui dicit, Surge & ambula, dum aeger non surgit; non vero is qui dicit, Dimittuntur tibi peccata tua, quia res est occulta, & à sensu remota. Interim vera est sententia S. August. tract. 72. Difficilius est hominem justificare, quam coelum & terram creare, quia illud spectat ad ordinem supernaturalem, hoc ad ordinem naturalem. Certè magnum est opus remissio peccatorum, cum non sit solum ex parte Dei opus potentiae, sicut creatio, sed etiam speciale opus misericordiae. Vnde si ad creandum Deus solo verbo usus est, Dicit

Dicit & facta sunt, ad iustificandum hominem & peccata ei remittendum. voluit Deus non solum verbo dicere, sed etiam pati & mori, ut notant SS. Patres. Atque ita etiam ex parte nostra iustificatio & remissio peccatorum maximum est beneficium propter quod Deus in terra advenit, mortem subiit, sanguinem fudit, pretium sine pretio exhibuit. Magni quoque momenti, maximumque donum est remissio peccatorum, quia ei annexa est infusio gratiae, exornatio animae per vestem nuptialem, consortium divinae naturae, a- pertio regni, observatio inferni, donorum ac virtutum supernaturalium communicatio, sic omnia bona veniunt pariter cum gratia Dei & remissione peccati. Quamvis vero iustificatio peccatoris tantò plus excellat restitutionem sanitate, quanto excellentior est anima corpore; tamen Dominus probat se habere potestatem remittendi peccata per restitutionem miraculo sanitatem, tanquam unum majus, sed obscurius, per aliud minus sed magis notum, signisque externis indubitabiliter confirmatam, ut jam dictum est. Propterea subdit: *Ut scitis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittere peccata, ait paralytico, Surge, tolle lectulum tuum, & vade in domum tuam.* In quibus verbis nonnulla sunt notata digna.

Nota 1.

1. Dum vocat se *Filius hominis* (quia Adæ & Abrahæ filius erat) indicat veritatem naturæ humanæ: dum dicit se habere potestatem dimittendi peccata, indicat etiam divinam naturam. Ergo idem ipse & Deus Filius hominis est, & ut Homo Deus propria virtute remittit peccata, propria virtute patrat miracula, suntque illa velut sigillum, irrefragibile divinitati ejus dans testimonium. Quia alii quidem precibus operati sunt miracula, ut patet Eliseo & Elia; ipse vero proprio imperio, propria potestate. Sic & de Apostolis dicit S. August. quod majora videntur fecisse, quam Dominus. *Ad vocem Domini surrexerunt mortui, ad ambraam transiens Petri surrexit mortuus; majus hoc videtur. Sed Petrus facere suus Christo non poterat, Christus sine Petro poterat.*

Nota 2.

2. Quod dicit, *Filius hominis habere potestatem in terra*, id dupliciter sacri Interpretes exponunt, vel quod eam potestatem habeat dimittendi peccata ipse existens in terra, vel quod potestatem habeat dimittendi peccata hominibus super terram habitantibus; & in terra vitam agentibus. Vnde Theophilact. Lucæ 5. hæc verba tractans sic admonet: *Vnde quod super terram remittantur peccata; quam discipulis enim super terram sumus, possumus delere peccata; ut postquam de terra nigra verimus, non ultra nobis ipse poterimus per confessionem. Clausa enim est janua. Sola est terrena nostra regio, quæ peccatorum tam mortalium quam venialium remissionem velut fructum sanguinis Domini producit. In caelo non remittitur peccatum, quia nulum ibi reperitur. Si ab Angelis ibi fuit commissum, non fuit eis remissum. In inferno autem &*

tiam irremissibile est, sicut & supplicium pro illo irrogatum. Audiamus hæc de re eleganter differentem S. Bernardum. *Ad inferos non deponatis sanguis quis effusus est super terram. Biberunt omnes peccatores terra, non est quod ex eo sibi veniant demones, ad extinguendos focos suos, nec homines socii demonum; Sanguis Christi aridam rigavit, sanguis infusus terram, & inebriavit eam, sanguis quo in caelo sunt & terra pacificavit, non autem & quæ apud inferos. Ergo hic quaerenda est super terram peccati remissio, dum tempus opportunum est, dum is qui quaerit invenit, dum is qui quaeritur invenitur. Non est expectanda in futuro, nec in regione altera remissio, quia ea de se non est promissa. Iam quidem ositum penitentiae aperitum est, festinet peccator priusquam ocludatur. Iam medicina parata est, festinet æger ut curetur, antequam discedat medicus, vel luam claudat apothecam. Intelligite hæc qui obliviscimini Deum.*

Serm. 79. in Cant.

Nota 3.

3. Dum dicit, *Surgo, tolle lectulum tuum, vade in domum tuam*, præcipit id ex auctoritate æger, ut manifestissimum sit miraculum, dum non solum surgit, sed etiam lectulum humeris portat. Lectus qui paralyticum portans fuerat signum ægritudinis, à paralytico portatus signum sanæ sanitate. Audi S. Chrysologum. *Tolle lectulum tuum, ut quod est infirmitatis testimonium, sit probatio sanitatis ut laetus doloris sui, si mea curatio indicium, ut recepta fortitudinis magnitudinem pandere afferat imaginando.* Sic cum S. Bernardus Francordiam venisset, ubi Conradus Imper. Filium Henricum Regem Germaniæ instituebat, maxima multitudo ægrotorum confluit visendi sancti hominis studio accensa; ita ut Conradus turbam in templo urgentem nequies sustinere, deposita chlamide ipsum in ulnas suscipere, & de Basilica asportate fuerit coactus. Inter ceteros senex quidam paralyticus honoratus introductus fuit, quem mox sacra prece sanavit Bernardus. Ille vero valide abeunte, cum alii quidam lectulum in quo delatus fuerat, tollere vellent, tum revocans eum Hugo Tullensis Ecclesie Archidiaconus Evangeliei paralytici recordatus, Non sic, inquit, abibis manes, Tolle grabatum tuum, & ambula. Sic imposito humeris ejus lecto dimisit, populo universo acclamante & dante gloriam Deo. Tertius est Carolus Sigon. l. 1. Regni Italiæ ad an. 1147.

Serm. 10.

Nota 4.

4. Quod Christus remittit in domum suam natum paralyticum, id fecisse videtur ne pararent Judæi restitutionem illi fuisse sanitatem, ut in ejus ministerio permaneret. Ideo iterum alibi diximus neminem eorum quos curavit voluisse habere discipulum, quamvis aliqui id rogarint, ut ille à quo demonum legionem expleerat. Sic nempe non quaerit Dominus commodum suum, sed nostrum.

Lnc. 8.

O Domine Iesus, sapientissime, potentissime, Cœlesti benignissime Medice, quam multi sunt hoc flo.

in

in actu paralytici, plane languidi & remissi; verè miserabiles & ad omnia bona opera inutiles, insensati & insensibiles ad divina in se cõto putido, in occasione peccatorum iacentes ! Vtinam possim eos ad redducere, monitis, consilijs, precibus, vt digneris eos oculis misericordie inspicere. Vtinam audiam vocem tuam: *Confite fili, surge per contritionem, ambula per contritionem & boni operis gressum. Tolle lesum tuum per satisfactionem, Va. e in domum tuam per piam considerationem & gratiarum actionem.* Sic te cum ipsis merito benedicere, magnificare, & misericordias tuas poscimus decantare, &c.

scaten: Pro scabello pedum celum & terram. Quia verò dicitur Homo Rex, cum Deus sit, considera eius membra singula.
Caput eius totum aureum est, ipsa Divinitas, Facies eius est aeterna claritas: Duo oculi sunt intellensus & p̄ ovidentia: Os eius est aeterna Sapientia: Capilli sunt Angeli: Duo labia duo testamenta: Duo brachia fortitudo & potentia: Duo vbera bonitas & clementia: Cor eius ardens caritas: Duæ tibie ac pedes misericordia & iustitia: Magnitudo eius, est immensitas, Vita est immortalitas: Denique Ætas eius est aeternitas, ecce Rex quem videbatur tandem oculi nostri in splendore luce.

DOM. XIX. POST PENTECOSTEN.

Lect. 32
tripart.

Simile factum est regnum celorum homini Regi qui fecit nuptias filio suo. Matth. 22.

Pars I.
Qui sic,
Rex, Spon-
sus, Spon-
sa qui ser-
vi invi-
tantes.

Regnum Cælorum non solum Ecclesia triumphans & in Cælis beata factis in litteris designatur, sed etiam Ecclesia præsens, quæ adhuc militat & peregrinat in terris. Idem verò Cælorum Regnum nominatur & ipsa, quia cælestem habet Regem, cui subijcitur, cælestem legem qua dicitur, cælestem doctrinam qua eruditur. Habet item cælestes promissiones, cælestem gratiam, cælestia dona, cælestem oronem, cælestem cibum, ius cælestis hereditatis, continuoque tendit, & aspirat ad cælestia. An non vidique est cælestis, fide, spe, amore? Merito ergo vocatur *Regnum Cælorum*, iam sibi assumit per amoris conjunctionem indivisibilem & verè maritale. Vnde de eo dicit Ioannes Baptista: *Quis habet Sponsam Sponsus est, & micus autem Sponsi qui stat & audit eum, gaudet propter vocem Sponsi.* Sic etiam de seipso dicit Christus: *Numquid possunt filij nuptiarum, quamvis Sponsus cum illis est, lugere & recunare? Venient dies, cum auferatur ab eis Sponsus, & tunc filij nuptiarum habebunt Sponsam.* Apostolos autem vocant filios nuptiarum, hoc est, consolidales Sponsi; *Baptista quoque erat amicus Sponsi, immò harum nuptiarum Patronymus erat.* Post has nuptias, post hanc conjunctionem, nunquam cum Sponsa intercedit divortium, nunquam datur libellus repudij: semper cum Sponsa commoratur Sponsus, cum ea & pro ea laborans & patiens. Sanguinem in pretium, lavacrum, cibum & potum, in dotem & ornamentum ei impertiens. Hæc verò desponsatio Ecclesie inchoatur in Filij Dei incarnatione, perficitur in cruce, consummabitur in æternitate. Vnde dicitur: *Gaudemus & exultemus, & demus gloriam, quia venerunt nuptie Agni.* Beati qui ad cœnam nuptiarum Agni vocati sunt. Hæc est cœna & conuiuium æternitatis: quando consummabuntur hæ nuptie cum Sponsa sua Ecclesia, quam dilexit pro qua seipsum tradidit, ut illam sanctificaret mundans lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ei se sibi gloriosam non habentem maculam

Filium habet Rex iste, divinitate, maiestate, imperio gloria, sapientia sibi per omnia æqualem. Huic fecit nuptias, quando humanæ nolitæ naturæ iuncta fuit divina in persona filij quasi maritali & indissolubili quodam vinculo, quod nulla potentia, nulla vi potest vquam dissolvi. Vnio quidem intricatissima reperitur in homine inter animam & corpus, sed tamen illam mors dissolvit: non potuit autem hoc vinculum etiam mors in Christo dissolvere. Thalamus porò nuptialis veteris fuit incorruptæ Virginis. Inde enim exiit ipse tamquam Sponsus de thalamo suo velte & cœna nostræ mortalitatis decoratus. Nuptias quoque fecit Patet filio suo, dum Ecclesiam tamquam ipsam ei coniunxit. Nam dum desponsat cælestis ille Sponsus naturam humanam, sibi que illam conjugit per unionem personalem, simul etiam Ecclesiam vt Sponsam sibi assumit per amoris conjunctionem indivisibilem & verè maritale. Vnde de eo dicit Ioannes Baptista: *Quis habet Sponsam Sponsus est, & micus autem Sponsi qui stat & audit eum, gaudet propter vocem Sponsi.* Sic etiam de seipso dicit Christus: *Numquid possunt filij nuptiarum, quamvis Sponsus cum illis est, lugere & recunare? Venient dies, cum auferatur ab eis Sponsus, & tunc filij nuptiarum habebunt Sponsam.* Apostolos autem vocant filios nuptiarum, hoc est, consolidales Sponsi; *Baptista quoque erat amicus Sponsi, immò harum nuptiarum Patronymus erat.* Post has nuptias, post hanc conjunctionem, nunquam cum Sponsa intercedit divortium, nunquam datur libellus repudij: semper cum Sponsa commoratur Sponsus, cum ea & pro ea laborans & patiens. Sanguinem in pretium, lavacrum, cibum & potum, in dotem & ornamentum ei impertiens. Hæc verò desponsatio Ecclesie inchoatur in Filij Dei incarnatione, perficitur in cruce, consummabitur in æternitate. Vnde dicitur: *Gaudemus & exultemus, & demus gloriam, quia venerunt nuptie Agni.* Beati qui ad cœnam nuptiarum Agni vocati sunt. Hæc est cœna & conuiuium æternitatis: quando consummabuntur hæ nuptie cum Sponsa sua Ecclesia, quam dilexit pro qua seipsum tradidit, ut illam sanctificaret mundans lavacro aquæ in verbo vite, ut exhiberet ei se sibi gloriosam non habentem maculam

Dei filius
Sponsus.

Psal. 18.

Sponsa,
Natura
humana
& Eccle-
sia.

Ioan. 3.

Mar. 3.
Ephes. 5.

Apo. 19.

Ephes. 5.

Rex, De-
pater, &
eius regni
simili.

Conclu-
sio.

Rational. Evang.

AAAA

ANB